

Eesti keele põhierialast Hiinas

Gao Jingyi

Pekingi BISU ülikooli külalisprofessor

Shen Dahong

Pekingi BISU ülikooli Kesk-Euroopa instituudi esimees

Avasime Hiinas esimese eesti keele põhieriala ehk õppeharu 2016. aastal, kui Pekingi BISU¹ ülikoolis alustas tööd selle õppeharu eest vastutav külalisprofessor Gao Jingyi. Selles ülikoolis eesti keele põhieriala avamise idee algatasid hiinlased ja kogu õppetegevust finantseerib Hiina riik. Hiina ametlik sõnastus nn uue Euroopa kohta, kuhu Eesti kuulub, on „Kesk- ja Ida-Euroopa”. Selle mõtte järgi kuulub ka eesti keele õppeharu ülikooli Kesk-Euroopa instituuti.

Alguses õpetas BISUs eesti keelt professor Gao üksi, praeguseks on õppeharus juba kolm täiskohaga õppejõudu ja eri kursustel kokku 42 statsionaarset õppijat.

Võõrkeeli õpetav ülikool

Pekingi BISU ülikool asub linna idaosas, kust Pekingi südamesse ehk Taevase Rahu väljakule on umbes 14 kilomeetrit. BISU ülikool on asutatud Hiina rahvavabariigi esimese peaministri Zhou Enlai algatusel 1964. aastal. Selle eelkäija oli Xinhua uudisteagentuuri võõrkeeltekool. Kokku on BISUs ligi 10 000 statsionaarset õppijat. BISU ülikooli vilistlastest üks kuulsamaid on Hiina kauaaegne (alates 2013) välisminister Wang Yi.

Vastloodud BISU ülikoolis oli põhierialana võimalik õppida 14 võõrkeelt: inglise, prantsuse, hispaania, araabia, saksa, jaapani, albaania,

---

¹ BISU – Beijing International Studies University. Selle ülikooli ingliskeelne nimi tähendab Pekingi rahvusvaheliste õpingute ülikooli. Selle ülikooli hiinakeelne nimi 北京第二外国语学院 tähendab Pekingi nr 2 võõrkeelte ülikooli. Selles artiklis ei kasuta ma kumbagi tõlget. Kui räägime sellest ülikoolist eesti keeles, on kasutusel nimi Pekingi BISU ülikool.

BISU ülikooli eesti keele õppeharu õppejõud peahoone ees 2018. aasta suvel

rumeenia, ungari, poola, tšehhi, bulgaaria, serbia ja vietnami keelt. (Vene keel kui põhieriala oli toona kesksel kohal Pekingi BFSU ülikoolis ja seda siis BISUs ei avatud.)

Praeguse seisuga on BISU ülikoolis 26 võõrkeelset põhieriala: inglise, vene, saksa, prantsuse, itaalia, hispaania, portugali, ungari, poola, tšehhi, slovakkia, sloveeni, serbia, bulgaaria, rumeenia, albaania, eesti, läti, leedu, jaapani, korea, pärsia, hindi, heebrea, türgi ja araabia. Lisaks on vene keele põhierialal valgevene keele suund. Kokku õpetatakse BISUs 27 võõrkeelt.

Tasub tähele panna, et BISUs ei õpetata ühtegi võõrkeelt ainult valik- või vabaainena. Igal keelel on oma õppejõud ja üliõpilased, kes tegelevad selle keelega süvitsi.

Pekingi loodeosas on BISU ülikooli konkurent BFSU², kuhu Hiina valitsus suunab rahvusvahelise koostöö tulemusel Hiinasse tulnud

² BFSU – Beijing Foreign Studies University. Selle ülikooli ingliskeelne nimi tähendab Pekingi välisõpingute ülikooli. Selle ülikooli hiinakeelne nimi 北京外国语大学 tähendab Pekingi võõrkeelte ülikooli. Selles artiklis ei kasuta ma kumbagi tõlget. Kui räägime sellest ülikoolist eesti keeles, on kasutusel nimi Pekingi BFSU ülikool.

võõrkeelte välisõppejõude ja kursusi. Näiteks viimastel aastatel lähevad Hiina Konfutsiuse instituudid rohkem kui sajasse riiki hiina keelt õpetama ning vahetuseks saavad need välisriigid õppejõude Hiinasse oma riigikeelt õpetama. Nii kogunebki BFSUsse palju võõrkeelekursusi: praegu õpetatakse seal 98 võõrkeelt, nendest umbes pooli, sealhulgas eesti keelt ainult valik- või vabaainena. BFSU ülikoolis on kokku ligi 9000 statsionaarset õppijat. BFSU ülikooli vilistlastest üks kuulsamaid on Hiina endine (2003–2007) välisminister Li Zhaoxing.

Eesti keele õppeharu

Esimesed õpilased astusid BISU ülikooli eesti keele õppeharru 2016. aasta sügisel, nii et professor Gao töötas ülekoormusega terve sügissemestri. Need esimesed õpilased ei olnud tavalised üliõpilased, vaid äsja põhikooli lõpetanud ja seitsmeaastasele programmile õppima asunud. Programm näeb ette, et õpilased omandavad esmalt 3-aastase kutsekeskhariduse ja seejärel 4-aastase kõrghariduse. Õppijad saavad põhikooli lõpueksami sobiva tulemuse põhjal asuda õppima ilma kindla võõrkeele valikuta. Hiljem koostatakse eksamitulemuste põhjal pingerida, mille järgi parimate tulemustega õppurid saavad põhieriala keele ise valida. Eesti keele klassi 13 õpilastest oli vaid üks, kelle jaoks oli eesti keel esimene valik.

Eesti keele seitsmeaastase programmi õppekava on teiste keelte programmidega sarnane. Kavas on ikka üldained, näiteks hiina keel, inglise keel, matemaatika, ajalugu jne, nagu teisteski keskharidusasutustes. Üldainete kõrval on aga põhierialaks enda valitud eriala võõrkeel. Eri võõrkeeli põhierialana õppivatel rühmadel on sarnane tunniplaan. Tüüpiline päev näeb välja selline: eesti keele rühm alustab oma klassis eesti keele tundi hommikul kell 7.40. Kell 9.50 liituvad nad leedu keele rühmaga inglise keele tunnis. Pärastlõunal õpivad nad koos leedu, rumeenia ja serbia keele õpilastega matemaatikatunnis. Eesti keele tunnid toimuvad iga päev.

2017. aasta kevadsemestriks tuli ülikooli külalislektorina tööle Aile Laats. Õpilastele meeldis väga nende esimene eesti õpetaja. Aile oli väga sõbralik, lahke ja energiline, ta jättis Eestist paljudele BISU ülikoolis ülihea mulje.

2017. aasta sügissemestril alustas BISUs ka esimene lend tudengeid, kellele eesti keel on põhierialaks. Koos esimese üliõpilaslennuga asusid tööle ka külalislektorid Külli Saia ja Aurika Komsaare. Külli

Eesti president koos BISU ja BFSU õpetlaste ja õpilastega 2018. aasta septembris.

õpetas põhiliselt seitsmeaastase programmi õppureid ning Aurika esimese aasta üliõpilasi. Need üliõpilased omandavad nelja-aastase kõrghariduse ehk bakalaureusekraadi. Õppijad kandideerivad eri ülikoolide põhierialade programmidesse üle riigi. Ülikoolid võtavad vastu üliõpilasi riigieksamitulemuste pingerea põhjal. Eesti keele põhieriala 15 üliõpilasest vaid üks valis eesti keele põhieriala oma esimeseks eelistuseks (juhul kui ta saaks BISUSse). Ometi on kõik üliõpilased nüüd oma erialaga väga rahul.

Eesti keele bakalaureusekava on professor Gao koostatud. Eeskujuks ja inspiratsiooniks oli Tartu ülikooli eesti ja soome-ugri keeleteaduse õppekava. BISU eesti keele õppekavva on keeleõppeainete kõrvale lisatud valikaineid mitmest suunast, nt eesti keele ajalugu, eesti keele tuum-sõnavara, eesti keele sõnavara ja etümoloogia, uurali keeled ja rahvad, eesti keel ja ühiskond, eesti kultuur, eesti rahvaluule, Eesti ajalugu, ilukirjandus, ajakirjandus, majandus ja poliitika. Nendest ainetest suur osa ei ole mõeldud BISU statsionaarsetele külalisõppejõududele. BISU ülikooli on plaanitud lühiajaliseks perioodiks ja vastava kursuse õpetamiseks kutsuda õppejõude Eestist. Esimesed sellised külalisloengud peaksid toimuma 2018. aasta sügisel.

Siiamaani on eesti keele õppeharus loetud selliseid õppeaineid: kolm eesti keele põhikursust ning kolm eesti keele vestluskursust. Põhikursustel kasutatakse õpikut „E nagu Eesti”³, vestluskursustel kasutatakse aga õpikuid „Colloquial Estonian”⁴, „Tere”⁵ ja „Tere jälle”⁶. Need õpikud sobivad meie põhikursuste jaoks hästi. Vaja on aga eesti-hiina sõnaraamatut ja hiinlastele mõeldud eesti keele grammatika käsiraamatut. Ühel klassil on üks põhiõppejõud, kes õpetab põhikursust mitu korda nädalas. Teine õppejõud õpetab kord nädalas vestluskursust teise õpikuga. Nii saavad õppijad vaheldust ja õppejõud iseseisvalt oma ainet õpetada. Eesti õppejõud õpetavad eesti keelt inglise keele baasil.

Eri lektorid kasutavad erinevat metoodikat. Näiteks Aurika Komsaare õpetab eesti keelt kogemusliku õppimise meetodi abil. Teised õppejõud kasutavad pigem traditsioonilist keeleõppemetoodikat. Professor Gao õpetab valikainet „Eesti keele alused” hiina keele baasil, seletades hiinlastele eesti grammatikat.

Eesti keel on hiina õppijate jaoks üldjoontes kerge. Reeglipäraselt foneetiline kirjaviis, grammatilise soo ja artikli puudumine, rikas postpositsioonisüsteem, prepositsiooni abil moodustatav eitus, SVO ja AN põhisõnajärg jne tunduvad hiinlastele väga omased, kuna need on hiina keeles samamoodi. Kui aga neid nähtusi hiina keeleteadlane ei selgita, võib juhtuda, et õppijad mõtlevad õppides inglise keele kaudu ega pruugi siis eesti keele grammatikast aru saada. Eesti keel on hiina õppijate jaoks raske, kui tegeleda detailidega. Näiteks rikas hääldeüsteem paljude kinniste silpidega on hiinlaste jaoks peaaegu võimatu omandada. Ka ebareeglipärase muutevormide õppimine on kõikide õppijate jaoks väga karm kogemus.

2018. aasta sügissemestril alustas BISU ülikoolis uus seitsmeaastase programmiga eesti keele klass, kus on 15 õppijat. 12 õpilast, kes alustasid oma õpinguid kaks aastat tagasi, tulid üheks õppeaastaks Eestisse õppima.

³ Mall Pesti, Helve Ahi. 2015. E nagu Eesti: eesti keele õpik algajatele A1+A2+B1. Tallinn: Kiri-Mari Kirjastus.

⁴ Christopher Moseley. 2008. Colloquial Estonian: The Complete Course for Beginners. London and New York: Routledge.

⁵ Inga Mangus, Merge Simmul. 2015. Tere!: Eesti keele õpik algajatele 0–A1, Estonian for Beginners 0–A1. Tallinn: Kirjastus Kirjatark.

⁶ Inga Mangus, Merge Simmul. 2016. Tere jälle!: Eesti keele õpik A1–A2 (B1), Textbook of Estonian A1–A2. Tallinn: Kirjastus Kirjatark.

Koostöö Eestiga

Meie koostöö Eestiga on käima läinud. Seitsmeaastase programmi järgi õppijad peaksid kolmandal õppeaastal minema välismaale oma põhialala keelt õppima ja hiljem, 5.–7. õppeaastal välisülikooli bakalaureusekava täitma. Nende välismaal õppimise õppemaksu katab Hiina riik. Sellise koostöövõimaluse pakkus professor Gao oma *alma mater*'ile Tartu ülikoolile. Tartu ülikool ja BISU sõlmisid koostöö-raamlepingu 2016. aastal. Talvel 2017. aastal käis ta koos BISU ülikooli esiisiku pr Gu Xiaoyuani delegatsiooniga Tartu ülikoolis. Kohtumine TÜ humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna dekaani prof Margit Sutropi ja teistega pani aluse edukale koostööle. Kevadel 2018. aastal käis BISU ülikooli rektori professor Ji Jinbiao delegatsioon Tartu ülikoolis seitsmeaastase programmi klassi vastuvõtmise protokolliga allkirjastamas. Sügisel 2018. aastal alustas 12 Hiina õpilast Tartus eesti keele ja kultuuri õpingutega.

Eesti instituut ja Eesti saatkond Pekingis on BISU ülikooli eesti keele põhialalale kinkinud eesti keele õpikuid ja raamatuid. Eesti suursaadik Pekingis Marten Kokk ja Tallinna linnapea Taavi Aas on külastanud BISU ülikooli ning kohtunud meie töötajate ja õppijatega. Eesti kultuuriesindaja Hiinas Anete Elken on pidanud külalisloenguid õpilastele ja üliõpilastele. Äsja septembris Hiinas töövisiidil olnud Eesti president Kersti Kaljulaid kohtus meiega Eesti saatkonnas Pekingis. Täname kõiki, kes on meid aidanud. Lõpetuseks loodame, et BISU eesti keele põhialala edeneb veelgi ning panustab Hiina ja Eesti riigi ning rahvaste suhetesse.

OK